

Lekcija 1

Dobar zakon – loš zakon

Šta jedan zakon čini dobrim?

Obrazovni ciljevi	Steći nova znanja i shvatiti značaj faktora koji predstavljaju kriterijume za određivanje valjanosti zakona.
Učenički zadaci	Razgovarati o školskim propisima i utvrditi šta predstavlja dobar školski propis. Raspravljati o zakonima i odrediti šta čini dobar zakon. Kritički ispitati određenu pravnu oblast u zemlji, na primjer propise o konzumiranju alkohola. Predložiti i argumentovati neki novi školski propis ili novi zakon.
Sredstva	Po dvije kartice za svakog učenika – jedna sa oznakom „A“, a druga sa oznakom „B“. Materijal – Propisi o alkoholu u našoj zemlji. Flomasteri i veliki list papira za svaku grupu od 4 do 6 učenika. <i>Flip chart</i> ili veliki list papira za izložbu u razredu.
Metodi	Rad u manjim grupama i diskusija u kojoj učestvuje cijeli razred.

Osnovne informacije

Metod koji se koristi u ovoj lekciji poznat je pod nazivom «induktivna metoda učenja». Prema ovoj metodi, nastavnik pomaže učenicima da shvate apstraktne principe tako što im navodi konkretne primjere. Lekcija počinje konkretnim primjerima – na primjer, zakona ili propisa, a učenici iz njih treba da izvuku opšte principe. U ovom slučaju principi su kriterijumumi prema kojima se određuje da li su zakoni ili propisi dobri ili nijesu. Na primjer: Da li su pravični? Da li su korisni? Da li su dobri za sve građane? Može li ih policija sprovesti? da li su jednostavni da bi se mogli razumjeti i poštovati?

Tamo gdje je potreban određen materijal, na primjer, propisi o alkoholu koji se primjenjuju u državi, nastavnik ili učenici imaju zadatak da taj materijal donesu na čas.

Lekcija

Nastavnik počinje čas dajući svakom učeniku po dvije kartice – jednu označenu velikim slovom „A“ (u zelenoj boji) i drugu s velikim slovom „B“ (u crvenoj boji).

Nastavnik objašnjava učenicima da će im pročitati neka izmišljena školska pravila, a da oni treba da kažu da li bi to, po njihovom mišljenju, bila dobra ili loša pravila. Za dobra pravila trebaju da podignu karticu „A“, a za loša pravila karticu „B“.

Nastavnik čita izmišljena školska pravila jedno po jedno. Iza svakog pravila učenici treba da podignu jednu od kartica – zavisno od toga šta misle o datom pravilu. Neka od tih pravila mogla bi biti sljedeća:

- Domaći zadatak je zabranjen;
- Nema maltretiranja;
- Učenici moraju plaćati da bi išli u školu;
- U školu se ne smiju unositi žvakaće gume;
- Učenici moraju voljeti sve nastavnike;
- Učenicima bi trebalo da bude omogućeno da biraju koje će časove pohađati;
- Stariji nastavnici bi trebalo da imaju manje časova;
- Mobilni telefoni su zabranjeni u školi.

Za svako pitanje nastavnik bi trebalo da prozve dva ili tri učenika da objasne svoj stav:

- Zašto misliš da je to pravilo dobro/loše?

Učeničke ideje u ovoj fazi ne bi trebalo dalje komentarisati ili raspravljati o njima.

Potom bi nastavnik trebalo da podijeli razred na grupe od po 4 do 6 učenika, čiji bi zadatak bio da odrede faktore na osnovu kojih je jedno školsko pravilo dobro:

- Šta jedno školsko pravilo čini dobrim?

Grupe izlažu svoje ideje ostatku razreda.

Nastavnik potom ponavlja kompletnu vježbu – čita pravila razredu, učenici dižu kartice kao odgovor, obrazlažu svoje stavove, itd. – ali se vježba ovoga puta fokusira na imaginarne zakone, umjesto na školska pravila. Neki od tih zakona mogli bi biti sljedeći:

- Svi građani bi trebalo da budu biti pripadnici iste religije;
- Ubistvo je pogrešno;
- Zabranjeno je govoriti laži;
- Brza hrana bi trebalo da bude zabranjena;
- Građani mogu sami odlučiti kojom stranom puta žele da voze;
- Žene bi trebalo da budu plaćene jednako kao i muškarci.

Nastavnik potom upućuje učenike da se ponovo vrate u grupe i odrede faktore na osnovu kojih je jedan zakon dobar?

- Šta jedan zakon čini dobrim?

Grupe bi svoje ideje trebalo da izlože ostatku razreda, a zadatak nastavnika je da, pri tome, nastoji da ih usmjeri ka izvjesnim ključnim kriterijumima koji se odnose na zakone i čine komponentu dobrih zakona. Pomenuti kriterijumumi uključuju i sljedeće:

- Pravičnost – pravda i jednakost, kao što su jednake plate za muškarce i žene;
- Korisnost – čine društvo organizovanijim, na primjer, zakoni o saobraćaju čine vožnju sigurnijom;

Živjeti u demokratiji

- Opšte dobro – ne podržavanje interesa samo nekih grupa, na primjer, bogatih;
- Provedivost – većina je voljna da ih poštuje, a policija je u mogućnosti privesti one koji ih krše;
- Jednostavnost – lako ih je razumjeti i poštovati, nijesu previše komplikovani.

Nakon što se razred složi s njima, navedene stavove trebalo bi okačiti na vidno mjesto u učionici. Naslov postera mogao bi da glasi „Šta jedan zakon čini dobrim?“

Nastavnik potom upućuje učenike da odaberu jedan zakon svoje zemlje ili cijelu oblast na kojoj bi željeli da rade unutar svoje grupe, na primjer zakonska regulativa o konzumiranju alkohola. Taj materijal trebalo bi da bude pripremljen i podijeljen. Ako ima više raspoloživog vremena, učenici mogu dobiti druge materijale koji ih zanimaju, na primjer, prava i obaveze djece i tinejdžera. Grupama se dijele markeri i veliki listovi papira u cilju pripreme prezentacije o tome jesu li zakoni koje su odabrali dobri ili nijesu – koristeći se kriterijumima koje su ranije utvrdili, a koji su izloženi na vidnom mjestu u učionici.

Grupe svoje stavove prezentiraju ostatku razreda.

Kao posljednji zadatak ili za domaći zadatak učenici bi mogli dati predlog novog zakona ili novog školskog propisa na temu koju sami odaberu – na primjer, zaštita okoline – i dati argumente u prilog uvođenja tih zakona, odnosno propisa u smislu ključnih kriterijuma koje su ranije utvrdili.